

JUDr. Josef Kulhavý, advokát
Opatovická 1659/4, 110 00 Praha 1

E-mail: j.kulhavy@post.cz
Tel.: +420 777 087 847
ID datové schránky: xjtg3hx

zapsaný u ČAK ev.č. 01720
IČ: 66213762

Prahy

terorismu 2.odd.

Policie ČR
Krajské ředitelství policie hl.m.

SKPV – odbor extremismu a

Kongresová 2
140 00 Praha 4

Obviněná: **Mgr. Martina BEDNÁŘOVÁ,** [REDAKCE]

Obhájce: JUDr. Josef Kulhavý, advokát, Opatovická 4, 110 00 Praha 1

s t í ž n o s t proti usnesení ze dne **13.1.2023**
č.j. KRPA 126931-57/TČ-2022

DATOVOU SCHRÁNKOU

Citovaným **u**snesením bylo proti obviněné Mgr. Martině Bednářové podle § 160 odst. 1 tr.ř. zahájeno trestní stíhání pro přečin popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 tr. zákoníku, který měla spáchat skutkem popsáním ve výrokové části usnesení. Proti tomuto **u**snesení obviněná podala v zákonné lhůtě stížnost.

Z trestněprávního hlediska je napadené **u**snesení problematické v několika rovinách, které se navzájem prolínají a ve své kombinaci odůvodňují závěr, že usnesení nemělo být vydáno, neboť odporuje zákonu.

1. Podle § 160 odst. 1 tr. ř. nasvědčují-li prověřováním podle § 158 zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného, pokud není důvod k postupu podle § 159a odst. 2 a 3, § 159b odst. 1, 3 a 4 nebo § 159c odst. 1. Výrok usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je tato osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován; obviněný musí být v usnesení o zahájení trestního stíhání označen stejnými údaji, jaké musí být uvedeny o osobě

obžalovaného v rozsudku (§ 120 odst. 2). V odůvodnění usnesení je třeba přesně označit skutečnosti, které odůvodňují závěr o důvodnosti trestního stíhání.

2. Z hlediska nároků kladených na zákonnost výroku usnesení o zahájení trestního stíhání lze odkázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 7 Tz 11/2019, dle kterého jednou ze základních zásad trestního řízení je zásada zákonnosti trestního stíhání (§ 2 odst. 1 tr. ř., čl. 8 odst. 2 Listiny). Tato zásada zajišťuje obviněnému, že bude stíhán pouze pro čin, který je zákonem označen za trestný a že skutkovým důvodem stíhání bude pouze spáchání takového skutku, v němž jsou obsaženy zákonné znaky trestného činu.

V usnesení o zahájení trestního stíhání proto musí být konkrétním způsobem vyjádřeno, v jakých skutečnostech je spatřováno naplnění znaků trestného činu. Pokud tomu tak není, jde o porušení práva na obhajobu, neboť obviněnému musí být umožněno obhajovat se proti takovému obvinění, ze kterého je jasné, jaké konkrétní skutečnosti, naplňující znaky trestného činu, se mu kladou za vinu. Je zde tedy dána i přímá souvislost s ústavně garantovaným právem obviněného na obhajobu ve smyslu čl. 40 odst. 3 Listiny. Náležitosti usnesení o zahájení trestního stíhání mají tedy přímý vztah k základním lidským právům garantovaným i v mezinárodních dokumentech, jimiž je Česká republika vázána, zejména v článku 6 odst. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který stanoví, že každý, kdo je obviněn z trestného činu, musí být neprodleně podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu, musí mít přiměřený čas a možnosti k přípravě své obhajoby, aby se mohl osobně nebo za pomoci obhájce obhajovat. Také článek 14 odst. 3 písm. a) Mezinárodního paktu o občanských a politických právech stanoví, že každý, kdo je obviněn z trestného činu, má být neprodleně a podrobně informován o povaze a důvodu obvinění proti němu.

3. V daném případě se měla obviněná Martina Bednářová dopustit přečinu popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 tr. zákoníku skutkem, který je v napadeném usnesení uveden tak, že v daném místě a čase „se vyjadřovala k válečné situaci na Ukrajině, kde i mimo jiné zpochybňovala současné dění na Ukrajině, a obhajovala invazi ze strany Ruské federace a postupu prezidenta Ruské federace Vladimíra Putina, a to zejména tím, že před žáky v hodině českého jazyka uvedla, že .. následuje přepis přímé řeči obviněné přerušovaný na několika místech písmeny ááá . V závěru výroku usnesení policejní orgán uzavírá, „čímž tímto svým tvrzením veřejně zpochybňuje válečné zločiny nebo zločiny proti míru páchané ze strany Ruské federace vůči Ukrajině“.

4. Obhajoba v úvodu poznamenává, že pokud usnesení o zahájení trestního stíhání bylo vydáno 13.1. 2023, a dle zjištění policejního orgánu ke spáchání přečinu mělo dojít 5.4.2022, žádná část jednání, které se klade obviněné za vinu, se netýká a nemůže týkat „současného“ dění na Ukrajině, jak se uvádí ve výroku usnesení. Je zřejmé, že případnou trestnost jednání obviněné by bylo nutno posuzovat k době spáchání, tj. k 5.4.2022, a nikoliv do doby následující. Proto použití spojení „zpochybňování současného dění na Ukrajině“ je nesprávné a zavádějící.

5. Ze záznamu projevu obviněné je zcela evidentní, že podstatná část sdělovaných skutečností se netýkala aktuálního dění na Ukrajině k datu 5.4.2022, nýbrž popisu okolností, které v podání obviněné vojenskému napadení Ukrajiny ze strany Ruska předcházely. „Současného“ dění v uvedeném smyslu se po názorné ukázce „ohnisek konfliktu“ (dle

sdělení klientky za použití mapy ohnisek bojů na Ukrajině, tak jak ji na svých webových stránkách prezentoval Seznam.cz) týkalo vyjádření názoru, že Rusko neusiluje o zabránění Ukrajině, nýbrž se snaží dopomoci jejím východním oblastem ke získání autonomie jejích východních území – „proto také ta bojová linie se odehrává neustále jenom na východní Ukrajině“. Poté následuje výzva k žákům (v průběhu vyučovací hodiny opakovaně pronášená), že důležité je sehnat si informace „prostě opravdu všude, kde si je sehnat můžu, a ne třeba poslouchat

6. Usnesení v rozporu se zákonem nekonkretizuje, v jaké části projevu obviněné spatřuje znaky trestného jednání a z čeho vyvozuje „zpochybňování současného dění“, obhajování invaze Ruska na Ukrajinu a veřejné zpochybňování válečných zločinů nebo zločinů proti míru páchaných ze strany Ruské federace vůči Ukrajině“. Neuvádí, zda spáchání přečinu vidí v celé šíři projevu obviněné, či pouze v určitých výrocích, a pokud ano, tak ve kterých. Z tohoto důvodu obviněná neví, čemu přesně se má bránit a její obhajobu tak není možné konkrétně zacílit, což je v přímém rozporu s souvislost s ústavně garantovaným právem obviněného na obhajobu ve smyslu čl. 40 odst. 3 Listiny.

Z uvedených formálních důvodů skutek uvedený ve výrokové části napadeného usnesení neodpovídá výše zmíněným zákonným a judikatorním požadavkům. Nadto žádným způsobem nevyjadřuje subjektivní stránku jednání obviněné, ačkoliv přečin podle § 405 z hlediska subjektivní stránky vyžaduje úmyslné zavinění, je třeba usnesení o zahájení trestního stíhání v této věci považovat za nezákonné.

7. Z hlediska objektivní stránky se přečinu popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 tr. zákoníku dopustí ten, kdo veřejně popírá, zpochybňuje, schvaluje nebo se snaží ospravedlnit nacistické, komunistické nebo jiné genocidium nebo nacistické, komunistické nebo jiné zločiny proti lidskosti nebo válečné zločiny nebo zločiny proti míru. V tomto případě policejní orgán v popsáném jednání obviněné zcela nepodloženě shledal naplnění znaků objektivní stránky daného přečinu ve variantě, že obviněná tímto svým tvrzením veřejně zpochybňuje válečné zločiny nebo zločiny proti míru páchané ze strany Ruské federace vůči Ukrajině.

8. Je zřejmé, že naplněním těchto zákonných znaků nemůže být hodnotící tvrzení policejního orgánu, že obviněná zpochybňovala současné dění na Ukrajině a obhajovala invazi ze strany Ruské federace a postup prezidenta Ruské federace Vladimíra Putina, aniž by současně bylo zjištěno a uvedeno, v čem konkrétně válečné zločiny či zločiny proti míru spočívají, a jak konkrétně je obviněná zpochybňovala.

V této souvislosti se lze odkázat na článek doc. JUDr. PhDr. Veroniky Bílkové, Ph.D., E.MA a JUDr. Petry Ditrichové, Ph.D. (ze dne 17.7.2022, publikovaný v Advokátním deníku) z něhož lze vyjmout: "válečné zločiny jsou jedním ze čtyř zločinů podle mezinárodního práva. Jedná se o kvalifikovaná porušení mezinárodního humanitárního práva, k nimž dochází za mezinárodního či vnitrostátního ozbrojeného konfliktu. Válečné zločiny typicky zahrnují násilné činy namířené proti osobám vyřazeným z boje a boje se neúčastnícím, např. válečným zajatcům a civilistům, nacházejícím se v moci nepřítele; a také použití nedovoleného způsobu nebo prostředku vedení boje, např. úmyslné útoky na civilní obyvatelstvo a civilní objekty či nasazení nedovolené zbraně“.

Podle autorek článku „od 24. února 2022 probíhá mezinárodní ozbrojený konflikt mezi Ukrajinou a Ruskou federací. Téměř od počátku tohoto konfliktu přinášejí média znepokojivé zprávy o jednáních, která by mohla naplňovat znaky válečných zločinů. Jedná se o cílené útoky na civilisty, rozsáhlé ničení civilních objektů, včetně objektů požívajících zvláštní ochranu (nemocnice, kulturní statky, jaderné elektrárny aj.), masové znásilňování, neumožnění evakuace civilistů humanitárními koridory či deportace velkého počtu lidí z okupovaných území. Většina těchto jednání byla spáchána ruskými ozbrojenými silami, byť se objevují též zprávy o možných pochybeních ukrajinské strany“.

9. Z takto odborně pojaté charakteristiky válečného konfliktu a jeho průniku do mezinárodního, humanitárního i válečného práva lze ve vztahu k napadenému Usnesení konstatovat, že otázky válečných zločinů se inkriminovaný projev obviněné v žádném ohledu nedotýkal, a proto se z její strany nemůže jednat o naplnění tohoto znaku skutkové podstaty přečinu podle § 405 tr. zákoníku.

Větší pozornost policejní orgán věnoval pojmu zločin proti míru, když (alespoň) uvedl jeho definici - naplánování, příprava, zahájení či provedení aktu útočného činu, tedy v rozpoutání nelegální války, a nic nelze namítat proti závěru, že v případě válečného konfliktu mezi Ruskou Federací a Ukrajinou se o zločin agrese jedná. Nicméně ani v této souvislosti z usnesení nelze seznat, jakým výrokem či výroky měla obviněná Mgr. Martina Bednářová tuto skutečnost zpochybňovat. Naopak invazi ruských vojsk na Ukrajinu charakterizuje slovy, že ruská vojska „vpadla“ na Ukrajinu.

Podle názoru obhajoby žádný objektivní důkaz, resp. žádná zjištěná skutečnost nepotvrzuje opodstatněnost domněnky policejního orgánu, že obviněná veřejně zpochybňovala válečné zločiny nebo zločiny proti míru páchané ze strany Ruské federace vůči Ukrajině.

Nulový význam pro posouzení této problematiky má pak Odborné vyjádření z oboru Sociální vědy a dále z oboru Sociální vědy obor politologie, na které se policejní orgán odkazuje. Tento materiál není v usnesení autorizován, není uveden jeho zpracovatel a není proto přezkoumatelný ani z hlediska odbornosti, ani z hlediska objektivity jeho zjištění. Z toho, jak je reprodukován v usnesení je zřejmé, že věcně danou problematiku nahlíží pod úhlem vztahu učitel – žák, což je pro posouzení jednání obviněné z hlediska § 405 tr. zákoníku je irelevantní.

9. K subjektivní stránce. Obviněná Martina Bednářová v podaném vysvětlení podle § 158 odst. 6 tr.ř. odmítla podezření ze schvalování či zpochybňování skutečností uvedených v § 405 tr. zákoníku a vysvětlila svůj výukový postup, důvod volby tématu hodiny (viz příloha) a označila zdroj informací, které žákům sdělovala. Neměnné stanovisko obviněná zaujímá i k předmětnému usnesení o zahájení trestního stíhání a jeho přetisk v následující pasáži tvoří součást této stížnosti, když navíc obviněná poukazuje na to, že trestní stíhání bylo zahájeno více než 9 měsíců od doby, kdy mělo ke spáchání přečinu dojít, což je v rozporu se zásadami trestního řízení uvedených v § 2, odst. 4 an. trestního řádu:

Věc: Stížnost proti Usnesení o zahájení trestního stíhání – odůvodnění

Jednoznačně a důrazně odmítám veškerá obvinění uvedená v předmětném usnesení, která považuji za vykonstruovaná, tendenční, zavádějící a lživá.

Dne 5.2.2022 jsem v souladu se Školským zákonem a školním vzdělávacím programem ve třídě 8.A na ZŠ Na Dlouhém lánu koncipovala hodinu stylistiky českého jazyka.

Hodina byla zaměřena na práci s textem, na kritické čtení a vnímání mediálních sdělení a na interpretaci vztahu mediálních sdělení a reality. Předmětnou hodinu jsem vedla s cílem, aby se žáci dokázali zorientovat v dostupných informacích, aby se naučili vnímat polarizaci společnosti a odlišný názor jiných osob brali jako věc běžnou a dokázali s ním pracovat a neodsuzovat je. Tento přístup zachovávám po celou svou 30letou praxi ve školství.

Vedu žáky k tomu, aby se při získávání informací vždy orientovali na více zdrojů, ne pouze na jediný, který by bezmyšlenkovitě přijali jako dogma. Vedu žáky k tomu, aby si pomocí zdravého logického úsudku vytvořili vlastní názory a postoje, nikoliv k tomu, aby slepě přejímali názory druhých.

V úvodu hodiny jsem žákům sdělila, že bude věnována práci s informacemi sdělovanými v médiích, konkrétně na téma válečného konfliktu na Ukrajině. Téma hodiny, které vyučující zvolí, ať již z oblasti kulturní, historické, náboženské nebo právě politické, je zcela v jeho kompetenci. Ukrajinu jsem vybrala z důvodu aktuálnosti tématu, pro společnost velmi citlivého, vyvolávajícího různé postoje a názory, na němž bylo možné ukázkově demonstrovat pluralitu názorů. Soustavná prezentace válečného konfliktu v médiích, s níž se žáci dennodenně setkávají a jsou s ní soustavně konfrontováni, umožňovala všem žákům, aby se zapojili do diskuze. Nejprve jsem se žáků zeptala, co tedy o konfliktu na Ukrajině vědí a jaké jsou zdroje jejich informací. Avšak setkala jsem se jen s velmi povrchními znalostmi kontextuálně nezařaditelnými, a to z jediného mediálního zdroje. Proto jsem žákům sdělila, že je třeba ohlédnout se hlouběji do historie, neboť bez znalosti souvislostí je to obdobné, jako bychom chtěli pochopit obsah filmu na základě toho, že zhlédneme jeho posledních 15 minut a závěrečné titulky.

Podstatným sdělením hodiny tak byla snaha vést žáky k vyhledávání informací, uvažování o nich a zamyšlení se nad tím, že každé jednání má svou příčinu. Příčinu válečného konfliktu na Ukrajině jsem rozhodně nijak nehodnotila, pouze jsem opakovaně sdělovala, že je třeba vyhledávat dostatek informací, aby bylo možné příčinu zjistit. Takový postoj by měl být vlastní každému pedagogovi a logicky by k němu měl také vést své žáky.

Vyučovací hodina trvá celkem 45 minut. Přepis záznamu, který přikládám, trvá 17:11 min.

Čili již z těchto údajů je zřejmé, že nahrávka postrádá úvodní část, závěrečnou část a že zahrnuje pouze něco málo přes třetinu vyučovací hodiny.

Obžaloba však dokonce vychází z části nahrávky, která končí v 6. minutě záznamu!! Zcela záměrně tedy vytrhává již tak neúplnou nahrávku z celkového kontextu, čímž manipuluje uceleným obrazem o průběhu hodiny. Přesto činí zcela kategorický závěr o průběhu hodiny, o kontextu jednotlivých tvrzení, a navíc vkládá svým slovům význam, který nemají.

Neuvádí však jediný výrok, pasáž, či tvrzení, které by naplňovalo skutkovou podstatu § 405 – popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia.

V žádném případě nedošlo z mé strany ke zpochybňování či porušování lidských práv a mezinárodního práva ve válce na Ukrajině, naopak opakovaně jsem uváděla, že „válku nikdo nechce“ (viz 9:22 min. přepisu Záznamu). Na přímý dotaz žáka, zda si myslí, že „Putin měl v podstatě nárok zaútočit na tu Ukrajinu“, odpovídám: „Do tohohle bych se nechtěla úplně pouštět.“ Tvrzení, že „ články a videa jsem získala ze zdrojů, jejichž obsah lze označit jako sporný a konspirační“, je opět zkreslující. V přepisu Záznamu je opakovaně uváděno, že si žáci mají hledat informace z různých zdrojů. Jako například v čase 4:14 min. – „...důležité je sehnat si informace prostě opravdu všude, kde si je sehnat můžu a ne třeba poslouchat jenom nějaké prostě jednostranné... nic není černobílé...“; či v čase 8:07 min. – „... vždycky si

musím pustit těch médií několik, abych prostě si s tím mohla udělat obrázek...“; či v čase 9:22 min. – „...já říkám, že nic není černobílého...“. Na závěr Záznamu (17:11 min.) pak žákům sděluji, že „Princip je, že pokud chci prostě něco tvrdit, tak si to musím zjistit, musím mít o tom informaci a musím mít tu informaci prostě z několika stran...musíš si opravdu ty informace vždycky doshánět a ověřit prostě všechno kolem a ne si pustit ČT1 a čekat, co tam neservírujou...“ Z uvedeného vyplývá, že jsem vedla skutečně žáky k tomu, aby pochopili, že je třeba informace vyhledávat a že pokud chtějí o něčem diskutovat, potom potřebují informace, a to z více zdrojů, byť se třeba ty zdroje rozcházejí. Právě na základě toho potom budou schopni učinit si vlastní závěry, naučí se o nich diskutovat a naučí se přijímat i názory druhého, i přesto, že s nimi nesouhlasí. Proto jsem také na závěr hodiny žáky vyzvala, aby se zamysleli nad probíraným tématem a připravili si, co by k němu chtěli říct, pokud budou mít zájem.

Ze záznamu je naprosto zřejmé, že hodina probíhá formou diskuze, a to diskuze velmi volné a spontánní, kde se žáci rozhodně neobávají vyslovit svůj názor. Přistupuji k nim velmi liberálně, v žádném případě nijak imperativně, nijak autokraticky, dokonce v rámci diskuze toleruji i některá ostřejší vyjádření, která hraničí až s vulgarismy. Rozhodně jsem žákům nevnucovala své informace jako ty jediné správné.

Opakovaně uvádím, že smyslem a cílem hodiny bylo ukázat žákům pluralitu názorů. Zásadní sdělení, které na hodině opakovaně zaznívalo, bylo, že pro debatu na určité téma je nezbytné si zjistit informace z různých zdrojů, porovnávat informace, ověřit ověřitelné a ne jen slepě přijímat názory či informace, které jsou prezentovány a přijímány většinou. Zrovna český jazyk je předmět, kde se žáci mají naučit pracovat s textem, porozumět mu, mají se naučit jazyk používat, vést diskuze. V přímém rozporu a evidentním kontrastu s vyjádřením znalců obžaloby z oboru politologie je z nahrávky v celém jejím spektru patrné, že jsem v žádném případě nezakazovala žákům oponovat mým tvrzením, naopak ze záznamu je patrné, že žáci měli možnost široké diskuse, mohli vyjadřovat své postřehy a názory, a také se vyjadřovali, a to dokonce až vulgárními výrazy, a dokonce polemizovali nad samotným tématem hodiny. Zatímco tedy samotní žáci pochopili, že se jedná o diskuzi, obžaloba v naprosto iracionálním popření faktů vyplývajících z nahrávky bazíruje na tom, že se o žádnou diskuzi nejednalo.

Proto naprosto odmítám vyjádření obžalobou pověřených znalců z oboru Sociální vědy, odvětví politologie. Z jejich vyjádření je zřejmé, že buď neměli celý předmětný záznam k dispozici, nebo je jejich náhled na situaci naprosto jednostranný a nekompetentní. Kromě toho, že nejsou uvedena jména těchto znalců a jejich způsobilost k vypracování jakýchkoliv odborných posudků, je naprosto zřejmé, že jejich vyjádření jsou tendenční a zavádějící. Pokud hovoří o prvcích persvaze, musí je konkrétně uvést a nikoliv se pohybovat v jakési teoretické rovině.

Naopak neustálým akcentem na ideologické a emotivní hodnocení válečného konfliktu odvádí obžaloba pozornost od faktu, že vůči mně nemá skutečný důkaz, kterým by prokázala svá tvrzení, že jsem koncipovala hodinu s cílem ovlivnit postoje žáků ve vztahu k válečnému konfliktu na Ukrajině.

Co se týče obsahu, podkladů a věcného sdělení žákům, na podporu svých tvrzení a k jejich obhajobě přikládám dokument Pravda o Ukrajině. Objektivitu tohoto dokumentu nelze nijak zpochybnit, neboť vychází přísně jen a pouze z historicky doložených a ověřitelných faktů a událostí, jako jsou dobové autentické fotografie, videozáznamy, výňatky z tisku, uveřejněné telefonní rozhovory, politické konference, aj. Žákům jsem tyto informace zprostředkovala přiměřeně jejich věku a několikrát jsem jim doporučila (viz záznam), aby si vždy ke každému tématu vyhledávali co možná nejvíce informací, a to z různých zdrojů.

Rovněž mi není znám žádný právní předpis, který by definoval pojem dezinformace či dezinformační web, na něž se odvolává obžaloba prostřednictvím svých znalců z oboru politologie. Pokud obžaloba takový právní předpis zná, nechť uvede zákonné ustanovení, které by takovou definici obsahovalo. Pokud obžaloba tvrdí, že jako dezinformační médium označuje uvedený web například vyhledávač seznam, případně server manipulatori.cz, dokládá tím, jak ona sama podléhá sdělením zveřejněným na internetu, aniž by si ověřila jejich pravdivost či podstatu. Vyhledávač seznam ani server manipulatori.cz nejsou subjekty, které by měly oprávnění jakkoliv určovat, co je či není dezinformace.

Jak vyplývá z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29.6.2022, sp. zn. 17 A 36/2022, zablokování některých webů bylo čistě na vůli správce domény, sdružení CZ.NIC. Sdružení se tak rozhodlo na základě své vůle, což však neznamená, že by tím došlo k zákonnému definování dezinformačních webů. Po třech měsících sdružení tyto weby zase odblokovalo, neboť (jak samo uvedlo) neobdrželo žádný příkaz soudu, Policie ČR nebo jiného kompetentního orgánu státu, který by blokování webů mohl uložit, čímž potvrdilo, že k zablokování webů nebyl dán právní titul, ale šlo pouze o rozhodnutí správce domény. Obžaloba tak argumentuje postojem soukromého subjektu.

Zároveň se nedomnívám, že je třeba žáky chránit před informacemi, které neodpovídají většinovému??? mínění ve společnosti. Takový postoj ke vzdělání neodpovídá principům Školského zákona a principu vzdělávání obecně. Tímto přístupem by se žáci nenaučili ani respektu k odlišnému názoru, ani schopnosti o takovém názoru uvažovat či diskutovat. Žáci 8. třídy běžně pracují s internetem, mohou se tedy dostat k různým informacím a je třeba je naučit si takové informace ověřovat a přemýšlet o nich.

Dále uvádím, že zahájení trestního řízení vůči své osobě považuji za popření svého práva na svobodný názor a projev. Mé svobodné názory na cokoli jsou v našem státu totiž zaručeny ústavou. Mohu se v nich rozcházet s druhými, ale od toho je tu právě demokratická diskuse. Jakmile jim však někdo místo diskuse a argumentování začne vyhrožovat, zakazovat či zastrášovat, pokud si někdo začne přivlastňovat právo určovat, co se smí a nesmí říci, a stanovuje limity, pak už se nejedná o žádnou svobodu slova, to už není demokracie, nýbrž zastrášování a diktatura. Utvrzuje je pak pouze v tom, že argumenty nemá a pravda je jinde, než tvrdí.

10. Vlastní odůvodnění stížnosti klientky je mimo jiné zřetelným odmítnutím podezření, ze zpochybnování, schvalování či ospravedlňování válečných zločinů či zločinů proti míru ve zmíněném válečném konfliktu.

V této souvislosti obhajoba odkazuje na stanovisko nejvyššího státního zástupce Mgr. Igora Stříže vyjádřené v poměrně obsáhlém výkladu v článku Hranice svobody projevu v kontextu války na Ukrajině ze dne 19.4.2022, ve kterém se uvádí, že svoboda projevu (podle čl. 17 odst. 2 Listiny základních práv a svobod platí, že „každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu“. Podle článku 10 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) právo na svobodu projevu zahrnuje také svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky) není neomezená. Český ústavodárce možnost omezení svobody projevu výslovně zakotvil v čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle něž „svobodu projevu [...] lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného

zdraví a mravnosti“. Možnost omezení výkonu práva na svobodu projevu je výslovně upravena rovněž i v Úmluvě, a to konkrétně v jejím článku 10 odst. 2, podle kterého výkon práva na svobodu projevu „může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci“. Uvedeným způsobem jsou tak stanoveny obecné podmínky pro omezení svobody projevu.

Podle dikce posledně citovaných ustanovení Listiny základních práv a svobod a Úmluvy jsou tedy přípustná jen taková omezení, která stanoví zákon, jsou v demokratické společnosti nezbytná a sledují některý z vymezených legitimních cílů. Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva výjimky, za kterých je možné k omezení práva na svobodu projevu přistoupit, musejí být úzce interpretovány a potřeba takového omezení musí být v každém jednotlivém případě přesvědčivým způsobem prokázána.[2] Judikatura ESLP v tomto směru dovodila, že právo svobodně se vyjadřovat se vztahuje nejen na informace a myšlenky, které jsou příznivě přijímané či považované za neškodné či bezvýznamné, ale i na ty, které zraňují, šokují nebo znepokojují, neboť takové jsou požadavky pluralismu, tolerance a otevřenosti, bez nichž nemůže žádná demokratická společnost existovat.[3] Přestože ESLP přistupuje při posuzování oprávněnosti zásahů do svobody projevu individuálně, ve své judikatuře opakovaně uvádí, že ochrany tohoto ustanovení obecně nepožívají projevy vyvolávající nebo ospravedlňující násilí, nenávist nebo intoleranci.[4] Současně ESLP ve své judikatuře dovodil, že podněcování k diskriminaci, nenávisti a násilí namířené proti skupině osob na základě jejich původu nebo jejich příslušnosti či nepříslušnosti ke konkrétní etnické skupině, národnosti, rase nebo náboženskému vyznání představuje zvláštní omezení svobody projevu chráněné Úmluvou.[5] Podle článku 20 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech má být jakákoli válečná propaganda a jakákoli národní, rasová nebo náboženská nenávist, jež představuje podněcování k diskriminaci, nepřátelství nebo násilí, zakázána zákonem. Výbor pro lidská práva v této souvislosti poukázal na to, že uvedený zákaz se vztahuje také na všechny formy propagandy, která vyhrožuje nebo vede k aktu agrese či k porušování míru v rozporu s Chartou OSN.[6] .V kontextu uvedeného je zapotřebí posuzovat též veřejně učiněné souhlasné projevy vůči aktuálním událostem, jejichž původcem jsou vojenské a polovojenské složky jednající v zájmu Ruské federace na území Ukrajiny, a jež mají podněcovat k násilí či nenávisti.

Nejkřiklavější z takovýchto souhlasných projevů, které již nepožívají ochrany dle čl. 10 Úmluvy či čl. 17 Listiny základních práv a svobod, umožňuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, kvalifikovat v zásadě jako trestný čin popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku. Skutková podstata daného trestného činu obsahuje pojmy „genocidium“, „zločiny proti lidskosti“, „válečné zločiny“ a „zločiny proti míru“, které tvoří speciální kategorii zločinů podle mezinárodního práva. Pro naplnění uvedené skutkové podstaty je tedy rozhodující to, jakým způsobem tyto zločiny vymezuje mezinárodní právo. Ač je v komentáři k § 405 trestního zákoníku akcentována historická správnost v tom smyslu, že zločiny, které je možné subsumovat pod skutkovou podstatu citovaného ustanovení, jsou jasně prokázanými historickými událostmi, o jejichž spáchání a rozporu s mezinárodním právem není pochyb, rozhodnutí mezinárodního soudu

není nutnou podmínkou trestnosti. Nebylo-li takové rozhodnutí vydáno, *je na orgánu činném v trestním řízení, aby schvalovanou událost co do možného naplnění znaků zločinů podle mezinárodního práva posoudil jako předběžnou otázku a za tímto účelem pak také vedl náležité dokazování.*[8] Proto je možné dospět k závěru, že bude-li předmětem schvalovacího projevu pachatele událost či jednání zcela zjevně naplňující znaky zločinů podle mezinárodního práva uvedených v § 405 trestního zákoníku, není trestní odpovědnost vázána na vydání konkrétního soudního rozhodnutí, v němž budou předmětné zločiny výslovně uvedeny. Zejména posledně uvedený argument svědčí pro možnost orgánů činných v trestním řízení postihovat podle § 405 trestního zákoníku projevy podpory či souhlasu s útoky Ruské federace na Ukrajinu, jež jsou dle konkrétních okolností případu již (poměrně daleko) za pomyslnou hranici toho, co spadá pod svobodu projevu

11. Z citovaných závěrů nejvyššího žalobce vyplývá, že pokud již je připuštěno omezování svobody projevu, mohou být zásahy do svobody projevu jen zcela výjimečné a omezené jen na nejkřiklavější ataky obecně uznávaných zájmů a hodnot. Postižitelné trestním právem proto nemohou být jakékoliv výroky, ale jen výroky vyšší intenzity a razance, výroky *jdoucí poměrně daleko za pomyslnou hranici toho, co spadá pod svobodu projevu, projevy schvalující událost či jednání zcela zjevně naplňující znaky zločinů apod.* Ve srovnání s právě uvedeným se zcela zjevně v inkriminovaném projevu obviněné o nic podobného nejedná.

I když se uvedený článek k dané problematice explicitně nevyjadřuje z hlediska otázky zavinění, lze se v tomto směru ztotožnit s názorem policejního orgánu uvedeným v odůvodnění usnesení, že *„pachatel si musí být vědom, že popírá, schvaluje nebo ospravedlňuje zločiny, které byly prokázány, takže si je vědom nepravdivosti své argumentace. K trestní odpovědnosti by tudíž nestačilo, pokud by takové jednání bylo důsledkem pachatelovy neznalosti“.*

Z hlediska subjektivní stránky (úmyslného zavinění) je tak prvořadou podmínkou trestnosti, aby výroky či projevy pachatele považované policejním orgánem za trestné jednání, byly objektivně nepravdivé. V případech posuzování projevů označovaných za trestné jako předběžných otázek (jak uvádí článek nejvyššího státního zástupce) je proto nezbytně nutné, aby orgány činné v trestním řízení, ještě před tím, než zahájí trestní stíhání proti konkrétní osobě náležitě prokázaly, že inkriminované projevy konkrétní osoby jsou nepravdivé, a tudíž způsobilé být předmětem trestního řízení. V opačném případě není totiž splněn zákonný požadavek pro zahájení trestního stíhání uvedený v § 160 odst. 1 tr.ř., aby zjištěné skutečnosti nasvědčovaly tomu, že byl spáchán trestný čin...

Je nepřipustné a odporující zásadě legality, aby základní atribut daného přečinu, tj. pravdivost či nepravdivost inkriminovaného verbálního projevu byl prokazován teprve po zahájení trestního stíhání. Z tohoto pohledu je napadené usnesení neodpovídající, neboť nejenom, že z něho není patrné konkrétně které konkrétní projevy obviněné jsou považovány za zpochybňování válečných zločinů nebo zločinů proti míru, ale *zejména není patrné, že se jednalo o projevy nepravdivé, případně které z nich jsou nepravdivé.*

V dané souvislosti je potřeba opětovně zmínit Odborné vyjádření z oboru Sociální vědy a dále z oboru Sociální vědy obor politologie, ve kterém se uvádí, že obviněná ve svém výkladu využila „informace z dezinformačních a neověřitelných zdrojů“ a že „práce s informacemi v hodině byla zkreslena, jelikož byla použita lživá fakta“. Tyto závěry odborné vyjádření

konstatuje jen v obecné poloze, nejsou nijak podloženy a zdůvodněny, neobsahují odkaz na zdroje či prameny, z nichž vycházejí, a jsou v zásadě nepřezkoumatelné. Jako takové nemohou odůvodnit závěr, že údaje poskytnuté obviněnou v předmětné vyučovací hodině byly nepravdivé, a pro tento nedostatek není splněn ani elementární předpoklad pro posouzení zavinění obviněné jako úmyslného. Ostatně v rozporu se zjištěními „odborného“ vyjádření je vlastní zjištění policejního orgánu, který po zhodnocení zdrojů informací, které obviněná předložila v podaném vysvětlení, uvádí, že „uvedené články je možné kategorizovat jako hodnotící soudy, a to s různou mírou jejich subjektivní či objektivní relevance“ (str. 4 odůvodnění usnesení).

12. Obhajoba má vzhledem k výše uvedenému za to, že pro závažné vady a nedostatky napadeného usnesení o zahájení trestního stíhání a současně kvůli tomu, že ani věcně nebyly splněny základní předpoklady pro zahájení trestního stíhání proti obviněné Martině Bednářové, je usnesení policejního orgánu ze dne 13.1.2023 č.j. KRPA 126931-57/TČ-2022 nezákonné. Proto navrhuji, aby z podnětu této stížnosti bylo zrušeno.

V Praze 30. ledna 2023

Martina Bednářová